

Kaina metams 10 l., pusmečiui 6 l., 1 mėn. 1 l., 20 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 20 c. visiems.

Skelbimai: petto eilutė 20 c.; prieš tekstą dvigubai.
Adresas: Kaunas, Latsvės Al. 12 Nr. Telef. 90 Nr.

Paryžiuje derasi dėl Klaipėdos.

Mes vėl gyvename svarbiam ir rimtam dienai: dabar Paryžiuje galutinai sprendžiama Klaipėdos reikalai. Santarvė, Klaipėdos sukilėlių priversta perleido Klaipėdą Lietuvai, tačiau nebuvo surašyta smulkesnė sutartis kokiomis sąlygomis šis kraštas mums perduodama. Dabar ta sutartis, arba, kaip sakoma, Klaipėdos „statutas“ Paryžiuje tarp mūsų valdžios ir Santarvės ir daroma.

Kad taip mums reikėtų turėti reikalus tik su Santarve—dalykas nebūtų taip jau labai painus ir sunkus. Bet vargas, kad tarp mūsų ir Santarvės painiojas mūsų pikloji dvasia lenkai. Jie visą laiką kugžda Santarvei į ausis, kad ji Klaipėdos mums visai neduotų, kad kraštą atiduotų jiems, lenkams, arba jei atiduotų lietuviams, tai tokiomis sąlygomis, kad lietuvių už tai visai nepriklausomybės nuostolį pasidarytų lenkų bernais.

Lenkai vis dar neatsizada vilties visai ir Klaipėdą ir Lietuvą užvaldyti, bet jie, kol kas, slepia savo lapės uodegą ir todėl tuo tarpu reikalauja:

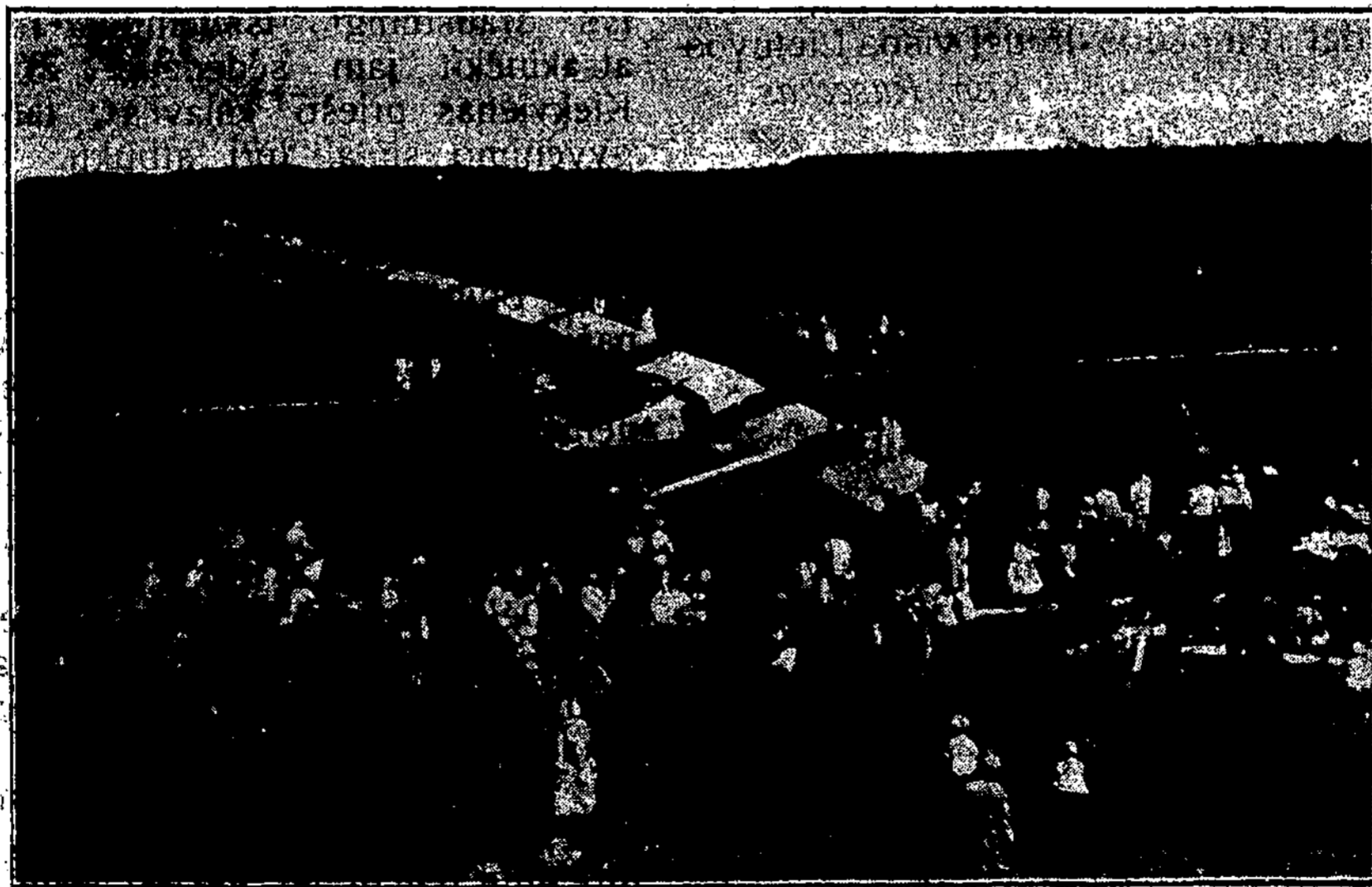
1) Klaipėdos uoste turėti sandėlių, anejudamojo turto, kad Klaipėdos uosta valdytų trys vyrai: lenkas, Tautų Sąjungos igaliojinis ir lietuvis (žinoma, lenkai tikisi, kad igaliojinis palaikys jų pusę), kad lenkų kalba Klaipėdos krašte turėtų lygias teises su lietuvių ir vokiečių kalbomis, nors niekas tos kalbos ten nemoka, ir apskritai, kad lenkai ten būtų tikrais

šeimininkais, o lietuviai tik svečiais, kuriuos visuomet galima už durų išmesti.

2) Nemuną neutralizuoti, t. y. padaryti Nemuną prieinamą visiems, kas tik norėtų juo plaukioti, pirmoj eilėj gi lenkams, todėl keturi kilometrai žemės į abi puses nuo Nemuno turėtų būti atiduoti lenkams (taigi ir Kaunas).

Aišku, kad jei šie begėdiški lenkų reikalavimai būtų išpildyti, — būtų tai kapai mūsų Nepriklausomybei, patektume tikron lenkų vergijon.

Tečiau dėl tokių lenkų reikalavimų mes nė valandžiukei neprivalome nusiminti: iš mūsų pusės į Paryžių nuvyko vyrai ištikimi su pačiu Ministeriu Pirmininku Galvanausku prišakyti. Jie gins Lietuvos Nepriklausomybės reikalus ir tikimės apgins, kaip jau nekarta tai padarę. Be to jiems išvažiuojant

Rusų raudonosios armijos oro laivynas: paroda Petrapilio apylinkėje. Rusų armija dabar skaito 70 oro eskadrilių. Tečiau daug orlaivių senų. Kitos esk. susideda vos iš 2-3 orl.

Seimas jiems griežtai įsakė nenusileisti, todėl ir sutartis, kurią jie pasirašys, igys galios tik tada, kai Seimas ją patvirtins.

Lenkai per savo ministerių pirmininką Vitosą net išdriso mums grąsininti, kad jeigu mes jiems geruoju nenusileisime, tai jie mus mokėsia prispirti. Tečiau mūsų šių jų grąsinimų irgi nėra ko bijoti: nepribėmė. Jei lenkai būtų galeje, tai senai būtų visą Lietuvą pavergę. Negali, nes ties Giedraičiai ir Sirvintais jie jau išmėgino ant savo sprando mūsų kalavijų smūgius, todėl šiaip taip suprato, kad

lietuvį ne taip lengvai praryti, kad galima juo ir užspringti. Antra vertus lenkai bijo dabar su kuo nors susikabinti, nes visiems savo kaimynams tiek blogo yra pridarę, kad tie tik ir laukia progos, kada su lenkais galės atsiskaityti. Antai nuskriaudę lenkai ir draugingus mums čekus. Tie tylėjo, bet tik kol nebuvo sustiprėję. Dabar čekai jau ima kitais žodžiais su lenkais kalbėtis ir patys lenkams pagrasino, kai lenkai norėjo užgriebti dar vieną čekų žemės gabalą — Javožyną.

Turime taip pat atminti, kad ir pačios Klaipėdos vyrai už mus stovi, o jie ten yra pasiuntę savo įgaliotinių — lietuvių ir vokiečių — kad tie viešai pareikštų, kad Klaipėda pati prie mus dedasi. Tarp kitko visos Lietuvos, taigi ir Klaipėdos jūrininkai, pasiuntė Paryžiun šiuos savo nutarimus ir reikalavimus:

1) Nemuno reikalus tik viena Lietuva gali spręsti, nes Lenkija neišpildė savo Lietuvai Suvatkuos duotų pažadų;

2) Nemunas Lenkijai iš tikrųjų ir nėra reikalingas, nes didesnieji laivai Nemunu gali plaukioti tik ligi Kaunui, miškų gi Lenkija Nemunu negal plukdyti, nes tie miškai yra ne jos, bet Lietuvos;

3) Uostą Klaipėdoj gali valdyti tik vienas žmogus, nes jei jį valdytų trys žmonės, tai tarp jų būtų nuolatiniai kivirčiai ir uostas nuo tokio valdymo tik nyktų ir jokios naudos iš jo niekam nebūtų.

4) Lenkai kimba į Klaipėdos uostą ne dėl savo tikrų reikalų, bet tik dėl savo grėbuoniškai — imperialistinių palinkimų — kad tik daugiau apžiotį.

Taigi taip dabar stovi mūsų reikalai dėltaigalutino Klaipėdos prijungimo: dar tebesitęsia kova, dar didelis pavojus yra, bet galų gale laimėti privalome mes — ir anksčiau ar vėliau laimėsime, nes negali veltui pražūti tas brangus kraujas, kurį mūs broliai praliejo ir dėl Klaipėdos ir dėl visos Lietuvos Nepriklausomybės.

Kap. Ruseckas.

Karo Mokyklos Pirmos laidos keturių metų sukaktuvių paminėjimui.

Buvo tylu, ramu. Kilo audra; trenkė perkūnas; trūko laisvę varžantieji pančiai. Sujudo, išsivadavo tautos. Sujudo išsivadavo ir Lietuva.

Vadai pašaukė į sargus — gynėjus visą kraštą, sumanė sudaryti kariuomenę. Ir akimirksnyj paplito po visą šalį atsišaukimai — vylyčios, betaikinančios į kiekvieno lietuvio širdį. Ėjo, važiavo, stėjo kariuomenėn, jauni, seni, su žirgais, balnais, batuoti, tai vyžomis, klumpėmis apsiavę. Ėmė tvertis savanorių pulkai. Prasidėjo smarkesnės kovos. Kovojo grupėmis, būriais, būreliais, pavieniui, kitur net drauge su vokiečiais.

Liko atidaryta Karo Mokykla. Dalis savanorių — inteligentų, sulaikytų nuo išvykimo frontan, sudarė Pirmąją Karo Mokyklos laidą.

Valstybės vairas tuomet buvo Valstybės Tarybos rankose, ginkluotos gi pajėgos — Generolo Žukausko žinioje. Mokykloje pamokos buvo dėstomos užrašais ant lentos (vadovėlių nebuvo). Tos pamokos nepaprastu susidomėjimu ir noru kariūnų buvo sekamos. Skubino, ragino visi. Skubus kariuomenės sudarymas rodėsi gydytoju, besiskubinančiu prie silpno ligonio.

Nešini su savimi suglaustų karininkui reikalingiausių žinių graičius, pirmoji laida, po keturių mėnesių mokslo, apleidžia Karo Mokyklos sienas. Prezidentui Smetonai įsakius, atiduoda mus mūsų tėvas — senukas, Karo Mokyklos Viršininkas Generolas Galvydis-Bikauskas iš po savo globos — nelaisvės į kariuomenės dalis ir liepos mėnesio 6 dieną 1919 m. įvyko mūsų krikštas.

Kas tos dienos iš mūs ne atmena! Koks džiaugsmas, koks entuziazmas mūsų vadų, svečių, mūs pačių! Mąstai ir rodos stebiesi, kodėl visi mūsų Tėvynės piliečiai — nuo seno iki jauno, nuo didelio iki mažo nėra kariškiais! Nereiktų, rodos, mums čia Kaune nei tų pietų iškilmingų. Eitum stačiai į Vilnių pas Gediminą ir ten draug su pergale švęstumėm tą mūsų krikšto dieną.

Buvo atlaikytos pamaldos pačios mokyklos rūmuose. Pirmasias mūsų kūmų poras sudarė Pirmasis Prezidentas A. Smetona, Karo mokyklos Viršininkas Generolas Galvydis-Bikauskas ir Karo Vadas Generolas Žukauskas. Jie mūsų krikšto tėvai. Ištikro jie mumis krikštijo, duodami karininko vardą toj Jordano upėj, kuri besivingiuodama buvo aprietusi beveik visą mūsų Tėvynę.

Baigę Karo Mokyklą buvome pakelti į „karužo“ laipsnį. Tas vardas vėliau liko pakeistas leitenantu.

Iš svetimųjų dalyvavo vokiečiai. Prancūzai buvo tik ant pamaldų: Vokiečiams atsilankius po pamaldų, prancūzai užpykę, kam pakviesti vokiečiai, pietums nepasiliko. Vokiečiai reiškė nuoširdų draugingumą.

Karo Vadas Generolas Žukauskas, mums stovint rikiuotėj, ilgai, atydziai į mus pažiūrėjęs tarė:

„Davėm mes jums pamatinių žinių. Praktikoje jus jas pritaikinsite. Numatau ir tikiuos iš Jūs gerų vadų. Ilgiau mokintis nėra laiko. Atminkit daugiausia du dalyku: 1) Iš pavaldinių reikalaukit drausmės ir būkit patys drausmingi. Išsitempus prieš Jus kareiviui, ne atsakinėkit jam sėdėdami. 2) Žygyje laikykit ryšį. Kiekvienas prieš kalavijas, taikantis pakirsti mūsų gyvenimo siūlą, turi atbukti. Visiems mums rūpi Tėvynė“.

Dalyse mūsų laipsnis „karužas“, senųjų karininkų tarpe buvo minimas tik jiems supykus, ar norint mus pašiepti. Populiariausias mūsų vardas pajuokuose buvo „Smetonovcy“. Senieji karininkai (tiesa, ne visi) ir nemanė keist savo pažiūrų ir nusistatymo prieš mus, bet po kelių mėnesių susigyvenimo ir mūsų ir patys to nežinodami tą savo negerą nusistatymą pakeitė geruoju.

Dėja, ne visi 1-os laidos mes besusetinkame. Pirmas žuvai Tu, karuže, Sideravičiau! Tai buvo brangiausias Sideravičiaus, Juozapavičiaus, Eimučio, Lukšio... laikais!

Daugelis mūs norėtų tobulintis, todėl nebe nuo šios dienos mums rūpi papildyti savo žinias. Kiti neturėjome galimybės net iki šiam laikui užbaigti vidurinėsios mokyklos kursą. Tur būt ne vienam prisimena kliūtis dėltaigalutino išsivadavimo keturiems mėnesiams atostogų brandos atestato įgyjimui. O juk bendros žinios — pamatas kiekvieno karininko jo kariškoms žinioms.

Tų žinių reikalingumą puikiai supranta nebaigusieji gimnazijų. Pirmos laidos karininkai; tuomi yra susirūpinusi ir antroji laida. Gal skaudu būtų iš tos priežasties būvusiems pirmaisiais ne iš savo kaltės likti paskutiniaisiais!

Didesniu žingsniu pirmyn iki aštuonių metų sukaktuvių!

A. Šim.

Iš mūsų tautosakos.

Šią dainą girdėjau iš vieno
lietuvių belaisvio, būnant per
didįjį karą Vokietijoje belaisvėje.
Ją man atpasakojo Kedainių apsk.
Josvainių valsč. Malaikonų kai-
mo Jurgis Sebeckis.

J. Lukošius.

K a r o d a i n a .

Paklausykite, broliai mūsų,
Čion dainuška ir dėl jūsų.
Kožnas vienas atsiminsim,
Kur gyvensim, kur numirsim.
Neužilgo ateis dienos,
Nuliūdimas bus kiekvieno.
Girdis čėsai nespakaini,
Vakaruose kelias vaina.
Šauks iš miesto ir ulyčių,
Iš aplinkinių gronyčių.
Šauks jaunuosius, kaip kvietkelius,
Rinks vienakius ir senelius.
Kai pritrūks šauks šimkorus,
Rinks urėdus kamisorius.
Lygiai sūdžius, advokatus,
Ir provincijos daligatus.
Ir sulaukėm tos navynos,
Smūtnos dienos ir adynos.
Visur miestos ir ulyčios,
Drukavotos stovi toblyčios.
Kaba paviestkos raudonos,
Jos skaityti ne malonios.
Liepė greitai gatavotis,
Kaip ant sūdo Dievo stotis.
Kelias didis nuliūdymas,
Ašarėlių praliejimas.
Ši valandą yra liūdna,
Skauda širdis, skirtis trūdna.
Sudiev, miela tu motina,
Kur mane mažą užauginai.
Ašarėliams apmazgojai,
Ženklu kryžiaus paržegnojai.
Sudiev, mielas tėvutėli,
Blagoslovyk sūnutėli.
Paskutinį gal kartelį,
Man matyti šį kraštelį.
Ir išvydau pro langelį,
Sukinkyti jau žirgeliai.
Sudiev visiems, likit sveiki,
Man su jumis skirtis reikia.
Privažiavom žalias lankas,
Susiėmėm galvas rankom.
Žyd kvietkeliai, kai žvaigždėlės,
Vainikuotos ten panelės.
Kai važiavau par gronyčią,
Pažiūrėjau in bažnyčią.
Kur pramyniau aš takelį,
Užaugo dilgiais aršketėliais.
Privažiavom prie vagzalo,
Girdim grajija ant signalo.
Balsas triubų nemalonus,
Liepė sėstis in vagonus.
Liepė sėstis in vagonus,
Imt su savim daug patronų.
Kai vagonuos susodino,
Kaip lenciūgais surakino.
Ein mašina jau kaukdama,
Prakeikton žemėn nešdama.
Nieks nežinom, kur sustosim,
Katroj šaly, kur nakvosim.

Pravažiavom daug ulyčių,
Kalnų, miestų ir koplyčių.
Nepažįstam šito svieta,
Daug pustynių dykų vietų.
Privažiavom ant gronyčių,
Radom stulpų ir toblyčių.
Šaukė svieta Vokietijon,
Pradžion žemės paganijos.
Privažiavom prie Gumbino,
Čia užgirdom daug navinų,
Šaltį, badą reiks kentėti,
Savo krašto neregėti.
Antron pusėn pažiūrėjom,
Vieno verksmo ten regėjom.
Stovi kryžiai ten raudoni,
Ir gailiai verkia ligoniai.
Mes patiekos sau negavom,
Iš Gumbinės iškeliavom.
Pas Varšavą tik sustojom,
Bėdas, vargus rukavojom.
Telegramai ten ant vietos,
Kur koroja Dievas svieta.
Tamsios naktys, širdys braška,
Reikia skirtis iš šio krašto.
Ir išėjom bludnumėly,
Vidur naktį tamsumėly.
Nėra vietos kur sustoti,
Reik ant lauko naktavoti.
Visą naktį išdrebėjom,
Dienos laike eit pradėjom.
Visur vaiskas, kaip lendrynas,
Nuo germano kulų ginas.
Daugel vaisko čia surinko,
Eit Varšavai ant ratunko.
Praver mumis ugnies vartus,
Liepė drąsiai eit ant smerties.
Ir iškilo juodi dūmai,
Trenk armatos, kaip perkūnai.
Tartum žemė sudrebėjo.
Ir snariadai plišt pradėjo.
Skrend kulipkos, kaip sparnuotos,
Plišt po kojom mums granatos.
Visos mislės mumis nyksta,
Vaiskas šimtais aplink žūsta.
Bėga kraujas čia upelis,
Krinta vaiskas, kaip lapelis.
Smarkiai šobliom galvas kirto,
Po kojom mum sniegas tirpo.
Kur tik eini, kur pažiūri,
Nėgyvų kūnų daug guli.
Užmiršdami baisaus sūdo,
Kai išmano taip čia žudo.
Generolai, komandieriai,
Komendantai, oficeriai
Ką daryti neišmano,
Žada bėgti nuo germano.
Kaip pradėjom atgal eiti,
Kaip išmanėm pėsti, raiti.
O germanas maršus groja,
Mūsų broliais tiltus kloja.
Gelbėk, Dieve, — ta kelionė,
Baisiau smerties ir koronės.
Sunku yra apsakyti
Ir galvočiams aprašyti.
Karos vietoj liko ženklas,
Kur per amžius bus paminklas.
Tenai znokas dėl pagonių,
Kad kapeliai ten krikščionių.
Girios, laukai nuguldyti,
Baltų kryžių pristatyti.
O kiek marių dugne,
Su korabliais nuskeno.

Nėra laiko kam laiduoti,
Ir jų kūnus pakavoti.
Rėkia žvėrys lakstydami,
Ir jų kūnus draskydami.
Kad žimotų jų tėveliai,
Kurioj vietoj jų sūneliai,
Su malone aplankyti,
Ašareliems aplaistyti.

Čekoslovakų „Sakalai“.

Čekoslovakų tautai daug nusipelnė įvairios draugijos, susikūrusios vergijos metu tautiniam ūpui ir pajėgoms kelti. Be gausingų sąjungų ir draugijų, kurios rūpinosi čekų kalbos ir tautinio mokslo plėtojimu, kūrėsi draugijos, pastatiusios sau tikslu kelti ne tik tautos sąmonę įkurdamos skaityklas, mokyklas ir platindamos tam tikros pakraipos spaudinius, bet ir keldamos ūpą vystyti taipgi ir kūną, nes tik sveikame kūne sveika dvasia, sudaryti iš tautos išminkintus, disciplinuotus darbuotojus, pasiryžusius visada stoti jos reikalų ginti. Pirmutinė tokia draugija buvo „Sakalai“ (Sokol) susikūrusi 1862 metais. Jos kūrėjai buvo universiteto filosofijos profesorius Miroslav Tyrš ir pirklys Jindrich Fügner.

Draugija pasistatė sau tikslu pakelti tautą doriniais ir fiziniai ligi tokio laipsnio, kad ji galėtų iškovoti sau nepriklausomybę ir stoti laisvųjų ir garbingų tautų eilėje. Ši organizacija greitai išsisklaidė po visą šalį, kurdama gausingus skyrius. Prieš karą, kada dar Če-

koslovakija buvo po austrų letena, į „sakalus“ buvo žiūrima, kaip į tautinę kariuomenę ir neapsiviltą, nes dėl jų stiprios dvasios ir disciplinos pasaulinio karo metu susidarė Rusijoje, Prancūzijoje ir Italijoje čs. legionai, priskaitantieji arti 200.000 vyrų, iš kurių dauguma buvo „sakalai“. Ši kariuomenė narsiai kovėsi prieš austrus ir vokiečius. Ypač pasižymėjo čs. legionai susidarę ir kovoję prieš austrus Rusijoje, ir nustoję ūpo, kada buvusi galinga rūsų kariuomenė bolševikų įtakoje begėdiškai apleido frontą, įleisdama priešą į šalį, legionieriai apsupti iš vienos pusės vokiečių, iš kitos bolševikų, didvyriškai perėjo per visą Rusiją ir Sibiriją, apgalėję visas kliūtis ir didžiausias bolševikų gaujas, pasiekė Vladivostoką, kad jūrėmis pasiektų tėvynę ir tęstų mirtingą kovą dėl laisvės.

Šokimas į aukštį įsibėgėjus. Momentas kada šokėjas randasi gulščias ant skersinio. Šoka geriausias šokėjas H a r i n e. (amerikietis) tipingu stilium. Nuo jo ir yra lengvosios atletikos šokimo stilius pavadintas „Harine“. Įvyksta tai Stokholmo stadione.

1913 metų statistika „Sakalai“ turėjo visoje Čekoslovakijoje 1180 skyrių su 189,570 narių. 1919 metais buvo 1808 skyriai su 257,279 nariais, o 1921 metais skyrių skaičius prašoko 2000 su 250,000 narių vyrų ir moterų, 100,000 berniukų ir mergaičių tarp 14 ir 18 metų ir daugiau kaip 100,000 abiejų lyčių vaikų amžiuje tarp 6 ir 14 metų.

Kartais „Sakalai“ susilekia t. y. susivažiuoja į „Sakalų“ šventę, kur jie turi progos parodyti savo discipliną ir miklumą. Tos sakalų šventės virto pas če-

koslovakus kaip ir tautinė šventė. Ruošiamos jos ne paprastai iškilmingai ir stebina „susilėkusiųjų sakalų“ skaičiumi.

Taip rungtyne šventėje dalyvavo:

I-me susilėkime	1882 m.	700 vyrų
II-me	1891 „	2.200 „
III-me	1895 „	4,300 „

Seno šautuvo atsiminimai.

Gimiau aš labai senai, nė nepamenu gerai kada.

Tik žinau, kad daug savo gyvenime mačiau ir daug vargelio patyriau.

Padirbo mane dedeliame ginklų fabrike, iš atskirų dalių sudėstė, išspaudė ant spynos numerį ir paguldė į sandėlį.

Ilgai teko tingiai dribsti tame drėgname sandėly. Aplinkui tyluma. Tik kartais nuo karto buvo girdėti komandos žodžiai: Tai sargybos pamaina ateina ir vėl viskas nurimsta. Tik reti sargybinio žingsniai ir tylus jo niuniavimas nuobodžiai iš vieno tęsiasi.

Kiek metų pragulėjau aš tame urve, — nežinau. Per visą tą laiką aš visas pasenau, mano sąnariai, nuo ilgo gulėjimo sustingo, nutirpo, aš visas pražilau ir netekau jaunystės žibėjimo.

Tik štai vieną gražią dieną sugirgždėjo du-

ris ir pasirodė sandėlio viršininkas, — senas su ilgais ūsais karininkas.

Paskui atėjo būrys kareivių. Visi jie buvo susimąstę, jų akyse žibėjo keista ugnelė.

Daug tada mūsiškių išdalino kareiviams. Aš patekau į mažo kareiviuko — savanorio rankas.

Kartais nuo karto visas oras prisipildydavo šauksmais: Karan, už savo žemę, už mūsų tautos laisvę!

Aš, berods, visai nejausmingas, betgi karštas širpulys perbėgo mano sąnarius. Aš lyg atgimiau ir visas naujų jėgų, energijos prisipildžiau.

Jaunas gražus kareivėlis, kuriam aš patekau, labai nustebo, pamatęs mane tokį žilą.

— O, koks nešvarus! — sušūko jis ir parsinešęs mane į didelį ilgą rūmą, kurį girdėjau kareivinėmis vadinant, padarė man gerą pirtį: gerokai su kažkuo aitriu išreže, išbruožavo man

IV-me susilėkime 1901 m.	6,700 vyrų ir	867 moterų
V-me „ 1907 „	7,600 „ „	2,304 „
VI-me „ 1912 „	11,000 „ „	6,700 „
VII-me „ 1920 „	27,000 „ „	23,000 „

Šita milžiniška organizacija turi nepaprastai didelės reikšmės šalyje. Be legionų, susikūrusių karo metu, griuvus Austrijos imperijai veik vien tikrai iš sakalų susidarė t. v. „Laisvės Ovardija“, prisidėjus darbininkų gimnastų organizacijai ir studentams išvarė ir nuginklavo austrų kariuomenę ir laikė šalyje tvarką, kol buvo sudaryta čekoslovakų kariuomenė. Įsiveržus 1919 metais į šalį vengrams, „sakalai“ išstatė 4 batalionus ginkluotų ir išmokytų savanorių.

Kaip jau matėme sakalų organizacija grynai tautinė, visai nepartinė, jungianti savyje žmones visokių pažiūrų, kuriems yra brangūs tautos idealai. Sakalų instruktoriai be specialio fizinio lavinimo paruošimo, stovinčio šiuo atžvilgiu labai aukštai, gauna tam tikrą ir dorinį auklėjimą, kurį jie turi įskiepyti draugijos nariams. Be to draugijos moralės vertę kėlė žymiausi tautos darbuotojai, daugumoje patys „sakalai“, ir aktyvai dalyvaujantieji organizacijos gyvenime. Su „sakalų“ organizacija turėtų kuo nuodugniausia susipažinti mūsų šauliai, nes tikslas šių dviejų organizacijų yra vienodas ir mūsų jaunutei „Šaulių Sąjungai“ pravartu būtų pasinaudoti ilgametės sakalų kovos patyrimais.

Čekoslovakijos sakalai turi savą gimnastikos sistemą, labai gerą ir plačiai vartojamą ypatingai, slavų tautų tarpe.

Šios sistemos kūrėjas yra „Sakalų“ kūrėjas prof. Mirosław Tyrš.

Tyrš sudarė sakalų gimnastikos sistemą pasiremdamas mokslo, estetikos ir klasikos žiniomis, o taipgi iš įvairių sistemų vertybės palyginimo, su kuriomis jis susipažino kelionėje tirdamas fizinį lavinimą įvairiose šalyse. Perdirbęs ir papildęs naudingais ir antiškais pratimais žymesnius gimnastikos vadovėlius, pagerinęs sistemą ir racionalų pratimų mokymą, turėdamas didelį pedagoginį patyrimą, sustatė gimnastikos metodiką, ir aprūpinęs pratimus speciale ir lengva terminologija, Tyrš gavo visai naują sistemą, tinkančią čekoslovakų tautos dvasiai. Savo sistemoje jis ypatingai žiūrėjo į pratimų ritmą, darant juos dainuo-

jant bei muzikai griežiant, pakeitė kvėpavimo pratimus pratimais su dainomis.

(Bus daugiau).

Kpt. K. Talat-Kelpša.

Laiškas Dievui.

Vienas vargingas žmogus Šveicarijой pasiuntė per pašta maldos laišką V. Dievui, prašydamas 100 frankų. (Apie 45 litus). Paštas padavė šitą laišką Apskrities Valdybai. Valdybos valdininkai sudėjo 50 frankų ir pasiuntė prašančiajam. Tas žmogus, gavęs 50 frankų, vėl parašė Dievui laišką, dėkodamas už dovaną ir prašydamas dar 100 frankų. Tik prašė tų pinigų nešiusi per valdžios rankas, nesa valdžia iš tų pinigų sau pasilaikiusi 50 frankų. (Iš „L. Uk.“).

Pamokymas kvėpuoti (kvėpavimo gimnastika).

(Tęsinys).

1. Kvėpavimo pratimas: krūtinės kvėpavimo pratimas.

Visų pirma kojas iškėtus reikia iškvėpti. Paskiau pro nosį palengva pritraukti pilna krūtinė ir įtraukti pilvas. Įkvėpiant reikia palengva rankos sukabinti viena su kita ant pilvo ir alkūnės atkišti kiek priekin. Paskutiniame įkvėpimo momente reikia pasistiepti ant kojų pirštų. Paskiau palengva šnypščiant pro burną iškvėpti čia iškvėpiamam orui priešinamasi dantimis, liežuviu ir lūpomis. Tai baigiama paprastu nuraminamuoju kvėpavimu.

2. Kvėpavimo pratimas: Diafragmos kvėpavimo pratimas ypatingam kvėpavimo raumenų išvystymui.

Iškvėpk. Atsistok kojas prakėtes ir palengva pritrauk krūtinės oro, o pilvą įtrauk. Įkvėpdamas paimk rankas palengva ant šlaunų aukštyn ir stipriai įsiremki į paslėpsnius. Alkūnes atsuk kiek priekin. Paskiau diafragma su šnypščiančiu garsu iškvėpk orą lauk, būtinai laikyk krūtinę taip tvirtai, kaip laikyta pilnai įkvėpiant. Kaip tik tvirtai laikydamas krūtinę visiškai

pilvelį, išvalė vidurius, ištrynė viršų, išsukinėjo, išnarstė visus mano sąnarius! Aš net bijojau, kad neprityręs kareivis nebesudės vėl, kaip buvo ir tada man galas!

Ilgai valė mane ir prausė jaunuolis, pagaliau visus mano sąnarius kažkuo švelniu ir maloniu ištepė, sunarstė vėl kaip buvo ir pastatė gražioje stovykloje stovėti.

Gera, patogu ir šviesu man čia buvo!

Nešdavo kasdieną mane ir gynu oru pakvėpuoti; nešiojo ant rankų labai pamažu, matyt iš meilės, bijodamas mane sutrenkti, ar kokiu — kitu būdu sudrumsti mano ramybę.

Ir kilnojo, svaidė mane ant rankų tai aukštyn pakeliant, tai žemyn nuleidžiant, tai ant peties uždedant, tai prie kojos pastatant, kad nuo to malonumo aš kartais lyg jaunesnis, drąsesnis pasidarydavau. Kaip gražiai, aiškiai, gyvai skambėdavo komandos žodžiai!

Keletą kartų kareivis užmiršo ar patingėjo mane išvalyti. Nejaukiai tada jaučiausi! Bet štai kartą atėjo kažkas, atvožė mano gerklę. Aš tik pamačiau didelę akį ir ilgą ūsą. Pažinau karininką. Kad spiovė jis man tiesiai į burną ir pikta suraukė nosį. Aš ir taip buvau nešvarus, o čia dar man prisipiaudė! Supratau aš, kad kažkas nebe gerai; kas karininkui nepatiko.

Matomai kliuvo mano kareiveliui už tokį apsilėidimą! Teko jam mane ant peties porą valandų palaikyti. Pagailo man kareivėlio ir aš, kaip įmanydamas, stengiuos palikti lengvesniu, bet nieku būdu neįstengiu.

Tik paskui, nabagas įnirtęs ilgai šveitė ir prausė mane visokiais būdais, kad net karšta pasidarė, bet už tai gera, gera!

Vieną ankstų rytą, sukilo visa kareivinė, susiruošė ir išvažiavo kautynėsna. Kelias dienas teko man pakyboti už kareivio nugaros, paskui

orą iškvėpei, leisk vėl orui palengva į krūtinę plaukti. Paskiau palengva iškvėpk, čia nuleisk rankas žemyn ir padaryk visišką iškvėpimą. Tai yra geriausias pratimas plaučių kraštams išvėdinti ir prie širdies esančios plaučių dalies (Hilus), labiausia mėgiamos tuberkuliozo bacilų vietos.

Įpratę gali daug kartų vienas po kito tuo būdu pritraukti krūtinės oro ir įvairiais būdais šnypščiant iškvėpti. Bet krūtinė vis turi būti pakelta ir tvirtai laikoma.

Ugniakalnio išsiveržimas.

„Kario“ 27 Nr. atvaizduota Etnos ugniakalnio išsiveržimas. Mokslo vyrai aiškina, kad žemės viduryje esąs įkaitintas, uolos akmenys sutirpę viena ugnies masė. Iš tikrųjų besikasant į žemės gelmes, padėkim, anglių kasyklose, juo giliau, juo darosi karščiau. Manoma, kad vanduo, pasiekęs didesnių gelmių, dideliame karštyje sudaro dujas gazus. Dujos sprogssta, veržiasi į viršų, nešdamos su savim sutarpintus akmenis, geležį ir t.t. Ta besiveržianti iš žemės medžiaga vadinasi lava, o skylės, per kurias ji veržiasi, vadinasi krateriais.

Prieš ugniakalnio išsiveržimą esti žemės drebjimas, po žeme girdėti griausmai. Tuojau po tam išsiveržia iš kalno didelis stulpas ugnies, garo, dumų, pelenų, įkaitintų akmenų ir ima tekėti lava. Lava kartais teka kelių kilometrų pločio ir keliolikos metrų aukščio. 79 metais Kristui gimus išsiveržęs Italijoje Vezuvijaus ugniakalnis pelenais ir lava sunaikino du dideli miestų Herkulanum ir Pompeją. Tik dabar juos atkasa iš po pelenų ir lavos. Ugniakalnis Krakatau didžiajam vandenyne išsiveržęs 1883 m. išmetė tiek daug pelenų, kad pelenai išsiklaidė po visą žemės orą ir išnyko tik 1886 metais.

paguldė mane ant šaltos žemės, prikišo man pilną gerklę kulipkų ir gana.

Valgyk ir tiek! Nori, tu ar nenori, niekas tavęs nė neklausia.

Ir teko man ilgą laiką — vien ryti ir spiaudyti, ryti ir spiaudyti. Neteko nė sukramtyti. O vis kemša ir kemša po visą saują. Rodos ir galo nebus.

Įsilau, įskaudo man žandai, visas prakaitu apsiopyliau. Bet laimei pasidarė pertrauka ir turėjau progos pailsėti, atvėsti!

Po pertraukos ir vėl tas pats. Bet, staiga, šmekterėjo pro šalį kažkas ir nurimo. Ėmė kartotis vis dažniau ir dažniau. Man labai patiko šie balsai — zinzimai.

Tai tikra, mano mylimoji muzika.

Bet viena toki muzikantė, sudavė man per nosį ir, kaip matyt, sudavė mano šemininkui, jaunam kareivėliui, nes jis giliai atsitusęs, sudėjavo ir nuleido rankas, atrėmęs savo galvą į

3. Kvėpavimo pratimas: Pilno kvėpavimo pratimas.

Visu pilvu palengva įtrauk oro ir pripildyk krūtinės vidurį ir viršų. Paskutiniu įkvėpimo momentu pilvo apačią kiek įtrauk, kad pakelta krūtinė mažuma pasiremtų. Visiškai lygiai palengva su šnypščiančiu garsu pro dantis pirma pilvą paskiau krūtinę iškvėpk. Pridurdamas visišką iškvėpimą ir kilodamas rankas pečių aukštumu vėl lengvai įkvėpk.

mane. Iš jo galvos tekėjo kažkoks šiltas raudonas skystimas.

Dar porą kartų jis suplastėjo ir nutilo.

Laukiu, aš laikiu, nežadinu vaikino. Tegul, manau, ilsisi. Panorėjau ir valgyti, bet viskas veltui. Nieko ir nieko nesulaukiau.

Oi, kiek tada aš prisikentėjau!

Staiga, kažkas taip smarkiai sudavė man per galą, kad net visas aukštyn pašokau ir nupuoliau kokion tai juodon šaltan duobėn. Iškilo tik iš po manęs burbulai ir visa buvo baigta. Jutau dar, kaip kažko šalto prilindo į visas mano skylutes ir aplipdė visus mano sąnarius nemalonių purvu.

Ir ilgai, ilgai aš ten tamsoj ir drėgmėj išgulėjau, kol nuoragas mane užkliudė, kol atkasė ir į viršų ištraukė. Kaip džiaugiausi vėl saulės šviesą paregėjęs.

O. Švipas.

4. Kvėpavimo pratimas: Pilvo kvėpavimo pratimas.

Kas pasakytą apie kvėpavimą širdžiai nuraminti drauge daryti su pilvo kvėpavimu tuo būdu, kad įkvėpimas eitų čiulpiant pro burną arba iškvėpimas šnypščiant.

5. Kvėpavimo pratimas: Iškvėpimo pratimas.

Laisvai žengus žingsnį neįtempiant kilodamas rankas pirmyn ir į šonus lengvai be įtempimo nepergiliausiai įkvėpk. Paskui pradėk iškvėpimo pratimą, kuris turi būti visai sąmoningai atliktas ir didžiausia energija pilniausiu iškvėpimu pabaigtas. Iškvėpdamas ištiesk rankas energingai prieš daugiau ar mažiau sulenktą liemenį, kaip tai parašyta prie „pilno iškvėpimo“.

Šis pratimas yra ypatingai svarbus tiems, kurie nori savo kūną įpratinti giliai iškvėpti, kaip tai matėme pirmoj daly skilties „kvėpavimo gimnastika“.

6. Kvėpavimo pratimas: Krūtinės kvėpavimo pratimas įkvėpiant su kliutimis.

Įkvėpk sulig noru nedaug oro ir paskiau pilnai ir visiškai visą iš plaučių iškvėpk (žiūrėk pilno iškvėpimo). Paskiau sukabink rankas vieną su kita ir čiulpk pro suspaustas lūpas orą palengva į krūtinę tuo būdu, kad įkvėpimo pradžioje tarp šonkaulių pilve atsirastų gili tuštuma, į kurią galima būtų kone visas kumštis įstatyti (čiulpiamasis siurblys). Paskiau palengva, ramiai ir šnypšdamas iškvėpk ir galiausiai padaryk kelius raminauosius atsikvėpimus. Šis labai puikus pratimas pradedantiems nereiktų labai smarkiai daryti.

Kvėpavimo bėgis.

Ilgai ir ramiai bėgdamas kvėpuok pro nosį vis didesnį žingsnių skaičių iškvėpdamas ir mažesnį įkvėpdamas. Santykis tarp iškvėpimo ir įkvėpimo skaitmenų su žingsnių skaitmenimis geriausia tinka toks: 2 su 3, 3 su 5, 5 su 8, 8 su 13. Šis prityrimas randa patvirtinimą, nes iškvėpti angliarūkštis daug svarbiau, kaip įkvėpti deguonis. Ši armoningoji skaitmenų eilė laikosi „auksinio vidurio“. Tuo būdu gautas pailgintas iškvėpimas turi pulsui greitėjant širdies pauzas pailginti, širdis susispaudžia ir išvengiama širdies išsiketimo pavojaus (aštri širdies dilatacija). Tarp tų dviejų laikų širdis pasilsis ir dirba tik vieną laiką pulso mušimu jaučiamą darbą.

Kiekvienas bėgėjas tuo būdu paskirstęs kvėpavimą gaus geriausių vaisių, tik reikia apgalėti iš pradžios kylantieji nepatogumai.

Kvėpavimo eiga.

Labai gerai veikia kvėpavimo eiga, kuri gali būti daroma visose apystovose. Reikėtų save priversti visose išeityse, ypatingai bėgant daugiau stengtis iškvėpti, negu įkvėpti. Reikėtų pav. penkius žingsnius žengiant traukti oras į save, o mažiausia aštuonius žingsnius — išpūsti (iškvėpti). Geras veikimas didinamas, jeigu neina reikalas apie rungtynes, kuomet po iškvėpimo daroma trijų žingsnių pauza ligi įkvėpimo. Bet niekuomet nereikia įkvėpto oro sulaikyti.

Patariame visumet vaikščioti krūtinę atstačius ir tvirtai laikant, bet kvėpuoti tik diafragma, oro nesulaukiant ir ypatingai nespaudžiant. Stebėtinai dalykas, kad ši maža priežastis geriausia veikia ne tik visus raumenis, bet pakelia ir žmogaus apą.

Iš vokiečių kalbos vertė vyr: ltn. A. Majus.

(O a l a s).

Karo chronika.

Iš visur.

— **Bulgarų vyriausybė** susekė komunistų ir valstiečių partijos (Stambuliskio) šalininkų sąmokslą nuverstį dabartinę Zankovo vyriausybę. Sąmokslininkai palaikė ryšius su sovietais.

Filipopolyj įvyko kruvinos kautynės bulgarų kariuomenės su anarchistais. Apsupti anarchistai smarkiai priešinosi ir namus, kuriuose jie gynėsi, teko bombomis ardyti. Du anarchistu užmušta, o likusieji sunkiai sužeisti.

— **Ordenas už Rūro okupavimą.** Prancūzų kabinetas, pirmininkaujant prezidentui Mileranui, nutarė apdovanoti gen. Deguttą dideliu garbės legiono ordenu už jo nuopelnus Rūro srityje.

— **Išsprogintas Rumunų fortas.** Iš Bukaresto pranešama, kad nuo šovinių sprogdimo išsprogintas Kaklų fortas, kuris tapo griuvėsių krūva. Kol kas rasta 15 žmonių užmuštais ir sunkiai sužeistais.

Jau nebe pirmas panašus atsitikimas su Rumunų fortais.

— **Pasikesinimas prieš traukinį.** Naktį, birželio 30 d. vienam belgų traukiniui einant iš Diuisburgo į Reingauzeną (okupuotoj Vokietijoje) ant tilto sprogo bomba, nuo kurios tapo suardyta keli vagonai ir tilto dalis. Iš važiuosiu belgų kareivių 9 užmušti ir 50 sužeistų. Sąryšy su tuo įvykiu Reino (Santarvės) komisija, susitariusi su okupacinės kariuomenės vadu, nutarė neįsileisti per okupuotos Vokietijos sieną Vokiečių piliečių ir be to kiekviename traukinyje turės važiuoti mažiausiai 10 vokiečių civilių, kaip užstatų.

— **Iš Krupo dirbtuvių.** Liepos 2 d. prancūzai užėmė Krupo dirbtuvių liejyklos, katilų, elektros, garvežių ir vagonų dirbimo skyrius.

— **Iš Reino krašto** prancūzai vis daugiau ištrema vokiečių gelžkeliučių. Pastaromis dienomis ištrema 1.500 valdininkų su šeimynomis. Viso išsiųsta jau apie 10.000 žmonių.

— **Išlaidos Rūro okupacijai.** Prancūzų vyriausybė reikalauja iš parlamento, kad jis sutiktų paskirti 240 milijonų frankų, toliau varyti Rūroj okupacijos darbą.

— **Lozanoj.** Sąsaurių tarptautiniam susitarimui pasirašyti, manoma kviesti į Lozaną ir Rusų atstovus, nors neperdaug tikimasi, kad jie atvyktų, kadangi buvo atsisakę dalyvauti gelžkelių susisiekimo konferencijoje Berne, pareikšdami, kad Sovietų atstovų gyvybė nėra garantuota Šveicarijos teritorijoje.

Pagaliau Turkai su Graikais susitarė visais ginčijamais klausimais.

— **Airijoje,** kur iki šiol ėjo piliečių karas, dabar esą ramu.

— **Amerika didins karo oro laivyną.** Amerikos laikraštis „Chicago Tribun“ rašo, kad Jungtinių Valstybių karo ministerija pasiūliusi išdirbti naują programą apsiginklavimui ore. Pagrindan bus padėta reikalingumas apsaugoti Niu-Yorką ir kitas pramonės apygardas Atlanto vandenyno pakraščiuose nuo galimų oro puolimų. Manoma antratiek padidinti oro laivyną sausumos ir jūros kariuomenės reikalams.

Vyriausybė pareiškusi, kad ji, didindama oro laivyną, visai nemananti lenktyniuotis su Prancūzija ir Anglija, bet daranti apsigynimo tikslu, kadangi milžiniški kalmynių valstybių oro laivynai gali grėsti Amerikos pakraščiams.

— **Pilsudskio paskyrimasb** Lenkų spauda praneša, kad šiomis dienomis Pilsudski sūsiąs paskirtas generaliu Lenkų kariuomenės inspektoriu.

klaidžioti, norint mūs literatūroj koklos nors karo medžlagos rasti.

Majoras V. Biržiška savo įvade daro trumpą visos mūs karinės literatūros apžvalgą, pradedanti XVI amžliu.

P. R.

Tik aš vienas išsigelbėjau

Vienas buvęs rusų karvy (šikarščiavęs pasakoja: — Smarkiausias mušis pasibaigė... Mes, žinoma, laimėjome... Vokiečiai pabėgo viską mums palikdami. Labai gero konjako paėmėm. Taigi susirinko mus stabas į vieną dvarą, susėdo aplink stalą ir linksminasi dėliai laimėjimo, geria. Bet sužinojo apie tai vokiečiai nevydonai.

Atlėkė net dviejais orlaiviais. Įmetė į vieną kaminą bombą, įmetė į kitą visus namus į skeveldrus sudraskė! Visi žuvo ligi vienam...

— Tai kaipgi Tamsta gyvas išlikai? Klausia vienas klausytojų.

Aš tuo laiku kaip tik buvau išbėgęs samogonkos atnešti, atsikirto pasakotojas ir akia nemirktelėjęs.

Anglų futbolininkai kontinente.

Nesenai Anglijoje pasibaigė pirmenybės Pirmenybių rungtynėse (finalo) susirinko negirdėta mlnia žmonių 300.000. Rungtynės įvyko naujam stadione ties Berlynu. Toks skaičius žiūrėtojų pirmu kartu pasaulyje ir pasiekė rekordą. Toks apsilankymas mlnios neapsiėjo be aukų; nukentėjo vaikai ir moterys. Apie tai jau rašė visi laikraščiai ir mūsų paminėjo. Dabar du geriausi klubai — taurės nugalėtojai „Balton Wanderers“ ir „Westham United“ aplankė kontinentą. Pirmą buvo apsilankęs irgi škotų čempionas „Glasgow-Celtic“. Jų apsilankymas yra labai svarbus Europos kontinento (žemyno be salų) sportininkams, nes yra gera mokykla.

Anglai futbole stovi aukščiausiai. Pastaruoju laiku smarkiai žengia ir kontinente futbolo žaislas. Skirtumas tik tas, kad kontinente nėra profesionalų (amatininkų) klubų, o Anglijoje jų yra labai daug ir kaip tik atvažiavo profesionalai. Anglai norėdami sulyginti savo jėgas su geriausiais kontinento vietiniais, kurie yra kaip tik Vidurinėje Europoje. Jie aplanko: Vieną, Budapeštą, Ženevą, Pragę, Barceloną ir tt. Pirmos rungtynės Balton Wanderer Ženevoje buvo prieš Servetę; kurios pasibaigė be vaisių: 2:2, antras tas pats klubas Berne prieš Young Boys ir laimėjo anglai 2:0. Antras klubas—Westham United Pragoje rungtynės prieš Slaviją ir sumušė ją 3:0, antras Pragoje susitikimas buvo su Čekų Nugalėtoju Sparta, ir pasibaigė be vaisių 1:1. Sunkų žaislą turėjo šis klubas Budapešte, kuris rungtynės prieš rinktinę geriausių dviejų klubų M.T.C. ir F.T.C. ir vis tik laimėjo 3:2. Vienoje žaidė prie Hakoah (žydų klubas) ir netikėtai pasibaigė be vaisių 1:1. Šias visas rungtynes anglų klubai turėjo beveik kasdien išskiriant kelionės dienas, ir žaidė vis su maža permaina vis toje pačioje sudėtyje o priešais vis nauji ir svieži. Anglų apsilankymu sudirginta visa sporto ir apamai spauda. Visi seka jų žaislą, techniką, kombinaciją. Visi žiūri į juos ir semia naujų šaltinių. Nežlūrint to, kad tokiose sunkiose sąlygose (kas dien beveik rungtynės) jie sugeba visur laimėti ar be vaisių baigti ir iki šiam laikui neturėjo nei vieno pralaimėjimo. Nors anglai kai kuriose rungtynėse ir nelaimi, vis tik jų technika stovi labai aukštai ir kontinento futbolo kritikai sako, kad negalima žiūrėti į golų santykius, nes vis tik anglų

technika labai aukštam laipsny, ir kontinentui dar negreit pasiseks pavyti jas. Anglų technika stačiai virtuozinė. Jų išvermė neapsakoma. Pavyzdžiui gali būti, kad pirmą dieną žaidė su vienu klubu, laimėjo, kitą dieną toje pačioje sudėtyje žaidžia prieš kitą sviežią sudėtį ir žaidimo tempo tas pats.

Rungtynės vyksta darbo dienomis, nes anglai turi maža laiko, ir visur susirenka dideli skaičiai žiūrėtojų. Šie klubai dar mano aplankyti ir kitus kraštus. Apie kitas rungtynes sutelksime vėl žinių.

S. Oar.

S p o r t a s.

Lietuvoje.

— Lietuvos Fizinio Lavinimos Sąjungos Moterų Sekcijos metinė šventė 1923 m. Šventės pradžia sekmadienį liepos 15 d. 14 v. Ažuolyne L.F.L.S. aikštėje.

Programa: 1. Gimnastika. 2. 60 mtr. bėgimas. 3. 400 mtr. bėgimas. 4. Barjerinis bėg. 5. Stafetinis bėg. 6. Šokimas į aukštį įsibėgėjęs. 7. Ieties mėtymas. 8. Disko mėt. 9. Skritulio stumimas. 10. Basketbolo rungtynės (įvyks Vytauto kalne 18 1/2 v. v.) 11. Koncertinė dalis: a) stygų orkestras b) monologas c) gimnastika d) mymikos vaizdai iš sporto gyvenimo. 12. Šokių vakaras.

— Moterų Basketbolo Rungtynės Lietuvos Pirmenybėms 1923 metais. Lietuvos Sporto Lygos Žaidimų Komiteto rūpesniu, įvyko eilė Moterų basketbolo rungtynių Lietuvos 1923 metų pirmenybėms.

1. Pirmenybių rato atidengimas įvyko birželio 17 d. Pirmenybių sviedinį žaidimą įvedė p. Galvanauskienė. Atidengime žaidė geriausia Lietuvoje komanda L.F.L.S. A I. 1922 m. pirmenybių nugalėtoja su M. S. M. R. A. komanda.

Pirmenybėms įregistruotos 8 komandos: L.F.L.S. 5 ir M. S. M. R. 3. Komandos suskirstytos į A. ir B. grupes.

I. Pirmenybių rato rezultatai:

A. komanda: L. F. L. S. turi du laimėjimus 1 pralaimėjimą su golų santyk. 61 prieš 42 — L.F.L.S. Aušra ir M. S. M. R. taipogi stovi lygiai po du laimėjimu ir 1 pralaimėjimą. L. F. L. S. Aušra su golų santykiu—38 prieš 25 ir M. S. M. R.—16 prieš 15.

B. Komandų: L. F. L. S. I B. du laimėjimus 1 pralaimėjimą su golų santykiu 26 prieš 8; M.S.M.R. irgi du laimėjimu 1 pralaim. su golų sant. 26 prieš 18. L. F. L. S. B II du laimėjimu 1 pralaimėjimu su golų santykiu 26 prieš 6. Ketvirtoji vietoj stovi M.S.M.R.B. II trims pralaimėjimais su golų santykiu 4 prieš 52. II pirmenybių rato pradžia bus rugpjūčio mėn.

2 p. p. su Makabi futbolo rungtynės. Šeštadienį birželio 23 d. įvyko rungtynės Makabi aikštėj prie Nerio kranto tarp futbolo komandų Makabi (žydų) ir 2-jo pėst. pul. o.

Pirmą havteimą algirdiečiams teko lošti prieš vėlą ir saulę. Žaidimas svyravo tai prie vieno tai prie antrų vartų. Antroji havteimoj, pasikeitus vartams žaidimas ėjo kuone visą laiką prie Makabi komandos vartų.

Pirmasai havteimas baigėsi 0:0, antrasai pasibaigė 2:0 algirdiečių naudai.

Meškutis.

— Paskutinės rungtynės. Lietuvos Sporto Lygos Futbolo Komiteto iniciatyva š. m. birželio mėn. 22—26 d. laikotarpį įvyko 4 dienos ir svarbios futbolo rungtynės. Šios rungtynės privalėjo būti kaip ir mokykla mūsų jaunam sportui. Geriausį laipsnį galima buvo tikėtis iš Estų, kuriuose pastaruoju laiku

sportas žengia dideliais žingsniais pirmyn ir užima Pabaltijoj vyraujančią poziciją.

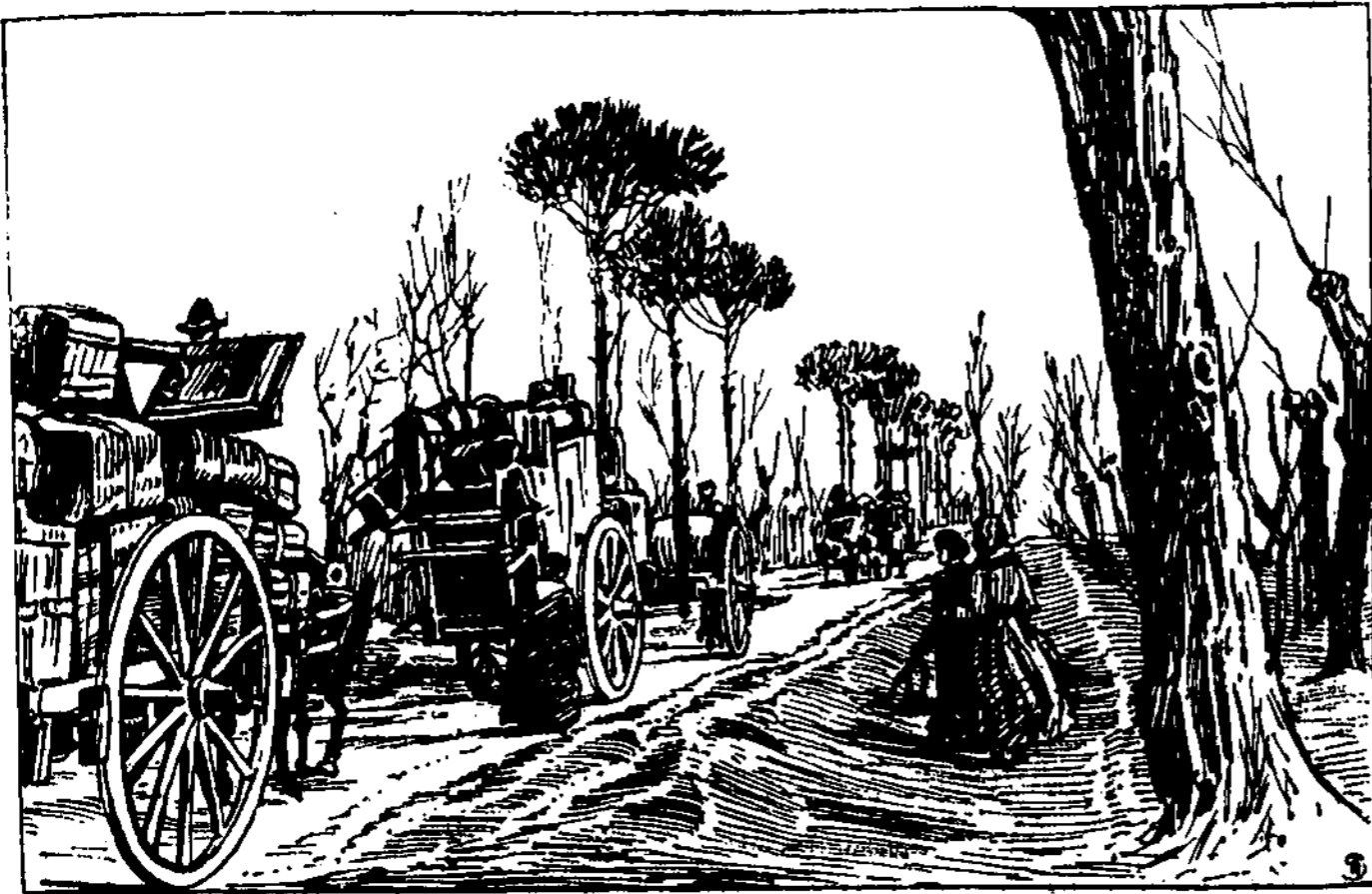
Pirmais svečiais buvo Klaipėdiečiai, kurie pirmu kartu aplankė Kauną. Kiek seniau Klaipėdoje buvo katastrofingos rungtynės pasibaigusios 21:0 Klaipėdiečių laimėjimu prieš mūsų Šaulių Sąjungą. Šis „21“ gal baugino Kauno futbolininkus, o dalinai ir iššaukė pas juos daugiau pasiryžimo atitaisyti tuos nelemtus „21:0“.

Taip ir įvyko: prieš Klaipėdą buvo išstatyta Kauno rinktinė komanda, kuri, reikia pasakyti, buvo nevykusi dėl susižeidimo ir kolektyvio žaislo trūkumo.

Rungtynės prasidėjo 17 val. Ažuolyne prie 500 žiūrėtojų. Buvo tikėtasi iš Klaipėdiečių pamatyti gerą žaislą, bet apsilvilo. Jie žaidė už Kauną, tiek geriau, kad buvo susižaidę.

Pirmas havtaimas pasibaigė 2:0 Klaipėdos laimėjimu. Antras havtaimas praėjo su didelėmis varžytinėmis, Kauno persvara ir bevaisiai 0:0.

Bendrai žiūrint ir toks Kauno pralaimėjimas buvo perdidelis. Vien iš to galima buvo matyti, kad Klaipėda savistoviai negalėjo žaisti, kaip ji manė anksčiau — jos puolimai buvo suskaldyti per Kauno havbekų

Bėgliai nuo Etnos. Apie 30.000 pabėgo iš savo namų, besigelbėdami nuo Etnos išsiveržimo — nuo jos lavos ir pelenų. Lavos ugnij žūsta visas daugelio žmonių turtas, nyksta laukai, miškai, keliai.

liniją. Ir laimėti golai buvo pirmas per deš. bėko kaltę, o antras buvo per teisėjo apsileidimą, kad leido įvartyti iš abseito golą. Visi Kauno forvardai be išimties žaidė labai blogai ir nepakenčiamai. Neatsižvelgdami į tai, kad nebuvo bendrumo Kaunas turėjo didesnį skaičių patogesnių padėjimų įvartyti golus, kurių tačiau nesugebėjo įvykdyti.

Svarbu pastebėti, kad Klaipėdos forvardai padarė daug daugiau technikinių klaidų negu Kaunas. Sanikiuose obseitų buvo 17:6 Klaipėdos nenaudai. Iš pavieniu žaidėju geru buvo centr. havbekas Barstaitis ir kairysis bekas Deringas. Iš Kauno geriausiai buvo pusiaugynėjai: Bartuška, Juozapaitis ir Rázma.

Šias rungtynes reikia skaityti kaip ir priruošiamomis Lietuva—Estija, nes Lietuvos komanda buvo sudaroma iš Kauno ir Klaipėdos komandų.

(B. d.).

Artilerijos terminai.

K. A. M. Terminologijos komisija š. m. balandžio 11, 24, 27 d. ir gegužės 2, 9, 15 ir 17 d. posėdžiuose, dalyvaujant majorui J. M. Laurinaičiui, kapitoniui P. Rusckui, vyr. leitenantui K. Kepalui ir artilerijos refe-

rentui vyr. leitenantui Valkūnui, apsvarstė Artilerijos Viršininko Valdybos Terminologijos Komisijos patiektus te minus ir nutarė juos paskelbti vartojimui, einant 1923 m. Įsakymo Kariuomenei 23 Nr. 1 §, 5 p

Rusų 3-jų colių lengvosios lauko patrankos, 1902 metų pavyzdžio techniškosios dalys.

I. Bendri terminai.

Priežiūra — уходъ.
Patranka — пушка.
Pabūklas — орудіе.
Konstrukcija — устройство.

II. Patrankos kūnas.

1. Vamzdis — стволъ.
- Gaubtuvas — кожухъ.
- Mufta — муфта.
- Laibgalio storuma — дульное утолщение.
5. Gaubiamasis, gaubiantysis žiedas — прикрывающее кольцо.
- Pusziedžiai — разръзныя кольца.
- Atramos žiedas — переднее кольцо.
- Išorinė išvaizda — наружный видъ.
- Drūtgalis, drūtgalys — казенная часть.
10. Viduryš (vidurinė suveržtoji dalis) — средняя скръпленная часть.
- Laibgalis, labgalys, — о — дульная часть.
- Drūtgalio puoriova — казенный сръзъ.
- Laibgalio puoriova — дульный сръзъ.
- Lovelis — желобокъ.
15. Užuošliauža — пакать.
- Atošliauža — откать.
- Sviedinys — снарядъ.
- Krypties arkabos — направляющіе захваты.
- Rintė — винтъ.
20. Žalvario, žalvarinis — бронзовый.
- Pavaža — полозъ.
- Tepalas — мазь.
- Pirštėlis — штырь (указателя отката).
- Spyriklis — прижимъ.
25. Skrituliukas (ritiniukas) — роликъ.
- Spyruoklis — пружина.
- Dangtelis — крышка.
- Barzda — борода.
- Iškišulis — выступъ.
30. Skylė — отверстие.
- Išdroža — пазъ.
- Iltis — стопорный клинъ.
- Ausis — ухо.
- Plotmelė — площадка.
35. Kontrolės lygis — контрольный уровень.
- Kiaurymė, kiauruma — каналъ ствола.
- Kiauras — сквозной.
- Užrakto dalis — затворная часть.
- Šovinio lizdas — патронникъ.
40. Išgraižytoji dalis — нарѣзная часть.
- Stumeklio, sklandiklio lizdas — гнѣздо поршня.
- Graižtva — винтовая нарѣзка.
- Kūgio, koniškoji dalis — коническая часть.
- Užpakalinė nuolaiduma — задній скать.
45. Cilindriškoji dalis — цилиндрическая часть.
- Priešakinė nuolaiduma — передній скать.
- Įgraža — нарѣзъ.
- Eigos ilgis — длина хода.
- Kalibras — калибръ.
50. Įgražos dugnas — дно нарѣза.
- Siena, sienelė — грань.
- Įgražos laukas — поле нарѣза.
- Priešingasis — противоположный.
- Skersmuo, diametras — діаметръ.

III. Spyna.

55. Spyna — затворъ.
Uždaromasis, uždarantysis mechanizmas — за-
пирающий механизмъ.
Iškeliamasis mechanizmas — ударный меха-
низмъ.
Išmetamasis, išmetantysis mechanizmas — выбра-
сывающий механизмъ.
Saugiklis (atsarga) — предохранитель.
60. Stumeklis, sklandiklis — поршень.
Rėmai — рама.
Ketera — гребенка.
Stabdiklis — стопоръ.
Rankena — рукоятка.
65. Rankenos ašis — ось рукоятки.
Šaibė, ripka — шайба.
Kaištis — чека.
Iveriamasis žiedas — разводное кольцо.
Kotelis — ручка.
70. Skrodis — съчение.
Išukti — ввинчивать.
Išsukti — вывинчивать.
Ulė, ula — патрубокъ.
Sektoriškoji, lankiškoji išpiova — секторальный
вырѣзь.
75. Sunarstyti spyną — собрать затворъ.
Išnarstyti spyną — разобрать затворъ.
Skeltuvo vamzdelis — трубка ударника.
Vamzdelio barzdelė — борода трубки.
Viršutinis iškišulys — верхний выступъ трубки
(ударника).
80. Šoninis iškišulys — боковой выступъ.
Apatinis iškišulys — нижний выступъ.
Išdroža skeltuvo vamzdelio barzdelės iškišuliui —
пазь для выступа на бородакѣ трубки
ударника.
Išdroža skeltuvo vamzdelio viršutiniam iškišuliui —
пазь для верхняго выступа трубки ударника.
Briauna saugiklio dančiui ir spaustukui — пере-
мычка для зуба и гнетка предохранителя.

(Bus daugiau).

Kas girdėti

Lietuvoje.

— **Evangelikams pamaldos.** Sekmadienį liepos 15 d. vietos ev. liuteronų bažnyčioje (Nemuno kr. gatv. 45 Nr.) 12 valandą bus Evangelikams lietuvių kalba pamaldas.

Pamaldos laikys Kariuomenės kapelionas kunigas Adomas Šernas.

— **Pirmoji koperacijos šventė Kaune.** Š. m. liepos 7 d. visose valstybėse buvo švenčiama Pirmoji Tarptautinė Koperacijos šventė. Šią šventę drauge su viso pasaulio koperacija iškilmingai šventė ir Lietuvos koperacija. Tai šventei paminėti Kaune išleistas vienkartinis laikraštis „Vienybėje — Galybėje“. Tilmanso ir Rotušės salėse nuo 17 val. buvo dainos, paskaitos apie koperacijos istoriją, jos siekius ir uždavinius ir smuiku pagriešta solo; Kauno priemiesčiuose: Aleksote, Vilijampolėje, Žaliajam Kalne ir Šančiuose buvo skrajojanti koncertai - mitingai. 20 val. Miesto Sodne prasidėjo koncertas - mitingas. Buvo prakalbos, dainos, simfonijos orkestras ir judomieji paveikslai, rodantieji pasaulio koperacijos įstaigų, dirbtuvių ir tt. vaizdus. Sveikino Lietuvos Koperaciją: mūsų jūrininkai, Finansų ministerija, valstiečiai liaudininkai, darbo federacija, ūkininkų sąjunga ir kitokios organizacijos.

Į koncertą - mitingą apsilankė ir iš Estų mokytojų ekskursijos, kuri tik tą dieną į Kauną atvyko. Iš jų sveikino, kaip Lietuvos, taip ir viso pasaulio koperaciją. Vienas kalbėdamas estų kalba, antras rusų. Publika juos sutiko širdingai karštu plojimu.

Šioji šventė buvo švenčiama ir provincijoje. Kadangi šeštadienį liepos 7 d. yra darbo diena, tai sodžiuose, bažnytkaimiuose ir miesteliuose tą dieną tik papuošė koperacijos įstaigas ir šiaip ką padarė bendram prisiruošimui prie šventės, pačio šventės iškilmės buvo atliktos sekmadienį, liepos 8 d.

Panašios šventės bus švenčiamos visam pasaulyj (kur tik gyvuoja koperacija) kasmet liepos mėn. pirmąjį šeštadienį.

— **Botanikos' sodno įsteigimas.** Aukštojoje Fredoj (prie Kauno) liepos 8 d. iškilmingai įsteigtas Lietuvos Universiteto botanikos (augalų) sodnas. Iškilnėse dalyvavo Resp. Prezidentas ir daugelis Universiteto profesorių, aukštesniųjų karininkų ir šiaip svečių. Tas sodnas turės mūs kraštui didelės reikšmės, nes čia bus auginami kuone viso pasaulio augalai ir reikale bus daromi su jais moksliški bandymai. Be to bus tai labai graži gamtos vieta.

— **Mitingas Klaipėdos reikalu Kaune.** Liepos 8 d. 17 val. baigiantis, prie Karo Muzėjaus įvyko mitingas Klaipėdos reikalu. Kalbėjo keli kalbėtojai dėl Santarvės statomų Lietuvai nepriimtinių ir jos nepriklausomybei kenksmingų, reikalavimų, kurie pataikauja lenkams. Mitingas priėmė rezoliuciją, kurioje reikalaujama iš valdžios nepriimti jokių sąlygų, kenksmingų Lietuvos nepriklausomybei ir valstybei. Kadangi mitingas nebuvo paskelbtas ir mažai kas jį žinojo, publikos buvo nedaug.

— **Estijos svečiai Kaune.** Liepos 7 d. atvažiavo į Kauną Estijos mokytojų ekskursija. Svečiai mūsiškių mokytojų buvo labai nuoširdžiai sutikti.

— **Klaipėda.** Dabar kasdien iš Klaipėdos ir Klaipėdon laksto keleivių orlaiviai. Iš Klaipėdos išlekia į Rygą 9 val. 30 min. į Karaliaučių — 15 val. 50 min. Į Klaipėdą atlekia iš Rygos 3 val. 25 m., iš Karaliaučiaus — 9 val. Norima padaryti oro susisiekimą ir su Kaunu.

— **Lietuvos Bankas** š. m. birželio 30 d. turėjo bendrą aukso fondą 16.292.418 lt. 72 ct., sidabro — 181.492 lt. 46 ct. ir dol., sv. ir kt. tvirtos svetimos valiutos 35.496.371 lt. 63 ct. Banknotų apyvartoje turėjo išleides 48.577.521 lt. 16 ct.

Lietuva ir užsieniai.

— **Klaipėdos statuto reikalu** iki liepos 4 d. buvo jau du posėdžiai, kuriuose svarstyta punktai dėl pilietybės ir nekilnojamo turto įgijimo. Tų klausimų nustatymuose priimama dauguma Lietuvos Delegacijos pataisų. Pastatytas į dienotvarkę paskutinis ginčijamas punktas dėl Klaipėdos uosto administracijos. Artimiausiu laiku Ambasadorių komisija pareišk savo nusistatymą tranzito klausimu ir tuo būdu pasibaigs pirmas Klaipėdos statuto svarstymas.

Užsieniuose.

— **Naujas Latvų Ministerių Kabinetas,** po ilgo virš pusantro mėnesio krizio, po ilgų partijų derybų susidarė. Kabineto pirmininkas ūkininkų sąjungos lyderis p. Mejerovičius. Kabinetan įeina ūkininkų sąjunga, demokratinis blokas ir dešinieji socialdemokratai, taigi kabineta Seime remsią 46 balsai, 8 dešiniųjų partijų balsai pasižadėjo laikytis neutraliai.

— **Amerikos Jungtinių Valstybių prezidentai.** Dabartinis J. Valst. prezidentas Hardingas jau esąs 29 iš eilės, J. Valst. prezidentas. Nuo Jungtinių Valstybių nepriklausomybės įsikūrimo iki dabar buvo

prezidentais: 15 iš anglų, 6 — airių, 4 — šotlandiečių, 2 — danų, 1 — valiečių. Sulig profesijos: 19 advokatų, 4 politikos veikėjai, 2 karininkai, 2 valstiečiai ir 1 knygų leidėjas, o sulig kilimo: 14 buvo iš valstiečių tėvų, 3 iš advokatų tėvų, 3 iš pirklių, 3 iš kunigų, 1 iš odos darbininkų, 1 iš arklinių, 1 iš gydytojų ir 1 iš pramonininkų tėvų.

— **Mažosios Santarvės konferencija** žadanti būti š. m. liepos 20 d. Sinajoje (Rumunijoje), kurioje svarstysią apie Lenkijos ir Graikijos priėmimą į Mažąją Santarvę.

— **Konferencija** ėjusi tarp Sovietų ir Japonų atidėta. Manoma, kad Sachalino salos pardavimo Japonam klausimas pasiliks neišrištas. Japonai Rusams už Sachaliną siūlo 150 milijonų ienų, bet Rusai reikalauja milijardą aukso rublių.

— **Lenkai tariasi su Turkais.** Lenkų spaudoje kalbama, kad Lenkai nori sudaryti su Turkais prekybos sutartį. Lenkų kairioji spauda sąryšį su ta sutartimi, rašo, kad vyriausybė norinti užtikrinti sau Turkų pagalbą, jeigu kartais Rusai pultų lenkus.

Knygos atsiųstos redakcijai paminėti.

„Varpo“ B-vės leidinys. 19 Nr. Ūkio Kursai Agron. J. Kriščiūnas. Pienininkavimo Vadovėlis šeiminkėms. Kaunas, 1923 m. 142 pusl. Kaina su pasiuntimu 3 lt. 10 ct.

Šis vadovėlis labai naudingas mūsų sodžiaus šeiminkėms. Duoda daug įdomių reikalingų žinių apie pieną, melžimą, pieno bakterijas, sviestą, sviesto ligas, sūrių dirbimą ir t. t.

„Varpo“ B-vės leidinys Nr. 28 Agron. J. Kriščiūnas. **Kaip ir kuomi tręšti Daržus, Sodas ir Rūtų Darželis.** 1923 m. 20 pusl. Kaina su pasiuntimu 45 ct.

Brošiūrėlė teikia naudingų žinių apie daržo tręšimą, daržams mineralines ir skystąsias trąšas, rūtų darželius, mažus sodelius ir sodų tręšimą.

J. Tallat — Kelpša. **Dainų rinkinėlis.** 16 dainų mišrių balsų chorui (Soprano, Alto e Basso su gaidomis). „Švyturo“ leidinys. 30 pusl. Kaina nepažymėta.

„Kultūros“ B-vės leidinys. **Vienasėdžio ūkis.** Naujakuriams vadovėlis, kaip pasirinkti sodyba, daržui, sodas užvesti, trobos statyti, vaismainis įrengti ir k. Straipsnių rinkinys agron. A. Mykolaičio inž. R. Vanagaičio, agron. d-ro V. Z., Kl. Skabeikos, GK. ir gyv. gydytojo Veito. Šiauliai. 1923 m. 40 pusl. Kaina nepažymėta.

„Kultūros“ Bendrovės leidinys. J. Sondeckis. **„Kame mūsų išganymas arba kas tai yra kooperacija“.** Vartotojams vadovėlis Šiauliai, 1923 m. Išleista Šiaulių srities Vartotojų bendrovių sąjungos lėšomis. 80 pusl.

Klausimai ir atsakymai.

Laiškais į klausimus neatsakome.

Kl. 141. Iš mūsų pėstininkų pulko tapo padarytas pasienio pulkas, tad tiems kareiviams, kurie jau

baigė 2 metu tarnybos pėstininkų dalyj ar reikės tarnauti 3 metus?

J. Soblinskas.

Ats. 141. Vis vien tenka tarnauti 3 metus ir tiems kareiviams, nors jie ir būtų išstarnavę 2 metu pėstininkuose, jeigu tik iki paskelbimo atskiro parėdymo leisti iš kariuomenės išstarnavusius 2 metų pėstininkų dalyj, tapo užskaityti į pasienio dalis.

Kl. 142. Esu nuteistas 5 mėn. daboklės, bet iki šiol bausmės neatlikau. Ar galėčiau vietoj sėdėjimo pinigų bausmę atlyginti ir ar turiu teisės balsuoti rinkimuose?

Aviečių Žiedas.

Ats. 142. Nežinome koks teismo sprendimas. Jei sprendimas neleidžia bausmės pakeisti, tai vietoj sėdėjimo piniginės bausmės negalėsi atlikti. Jei teismas neatėmė Tamstai piliečio teisių, rinkimuose balsuoti turi teisės.

Jau išėjo iš spaudos „MŪSŲ ŽINYNO“ 12 Nr.

(Gegužės — Birželio).

TURINYS:

Jūrų kapitonas T. Daukantas: Jūrų gynimas. *Gen. Št. Generolas Radas-Zenkavičius:* Pėstininkų parengimas. *Gen. Št. pulkininkas K. Boleckis:* Sanitarijos tarnyba ir sanitarijos įstaigų taktika. *Karo valdininkas Grudzinskas:* Intendantūros tarnyba karo lauke. *Pulkininkas P. Šniukšta:* Bausmės dovanojimo ir amnestijos klausimu. *Pulkininkas gydytojas Radvickas:* Lietuvos kariuomenės akių apžiūrėjimo rezultatai 1921 m. vasarą. *Pulkininkas Velykis:* Iš nesenos praeities. *A. B. Klaipėdiškis:* Mažosios Lietuvos mokyklos ir lietuvių kova dėl gimtosios kalbos.

KALBOS DALYKAI:

Terminai kelių reikalams. Terminai aviacijos reikalams.

KRITIKA IR BIBLIOGRAFIJA:

Pulkininkas-leitenantas Šilingas, ir karo valdininkas Jurskis: Lietuvių knygos. *Vyresnysis leitenantas Hinnentalis, Gen. Štabo pulkininkas-leitenantas, J. Betcheris ir leitenantas Sulcas:* Vokiečių knygos. *Kapitonas V. Steponaitis ir jūrų kapitonas T. Daukantas:* Rusų knygos. *Majoras A. Ružancovas.* Karo literatūros rodyklė 8 Nr.

„M. Ž.“ Redakcija prašo atsiųsti karius su įgaliojimais atsiimti „MŪSŲ ŽINYNO“ 12 numerį.

Adresas: Karo Mokslo Skyrius, Laisvės Alėja, 12, Kaunas.

Leidžia Kr. A. M. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Kap. P. Ruseckas.

Valstybės spaustuve. Kaunas. Totorių gatvė Nr. 14.